

MARMARA BÖLGESİ

Bölgede yerçekillerinin esasını alçak plâtolar ve çöküntü ovaları oluşturur. Bölgenin ortalama yükseltisi az, yerçekilleri sadedir. **Yükselti azlığı ve yerçekillerinin sadeliğine bağlı olarak;**

- Ulaşım kolaydır, gelişmiştir.
- Ekili-dikili arazi oranı yüksektir, tarım arazisi makinalı tarıma uygundur.
- Kar yağışı ve donma olayı az, yamaç yağışlarının oranı düşüktür.
- Akarsuların enerji potansiyeli düşüktür.
- Akarsular alüvyonları iç kesimlerde bıraktıklarından deltâ ovası oluşturamamışlardır.

KAVRAM DERSHANELERİ

İklim ve Bitki Örtüsü : Geçiş iklimine sahiptir. Marmara denizi kıyılarında **Akdeniz iklimi** (bitki örtüsü maki) Karadeniz kıyılarında **Karadeniz iklimi**, (bitki örtüsü orman) Trakya ve Güney Marmara'nın iç kesimlerinde ise **karasal iklim** (bitki örtüsü bozkır) görülür. Hava durumu sık sık değişir. **İklim nedeniyle;**

- Tarladan yılda birden fazla ürün alma şansı azdır.
- Bitki örtüsü ve tarım ürünleri çeşitlilik gösterir.
- Yüksek sıcaklık ve uzun yetiştirme devresi isteyen tarım ürünleri yetiştirilemez.
- Kış sıcaklıkları düşük olduğundan seracılık fazla gelişmemiştir.

Nüfus, nüfus yoğunluğu ve kentleşme oranının en yüksek olduğu bölgemizdir. **Kırklareli, Bilecik çevresi** ile **Biga** ve **Gelibolu yarımadalari** dışındaki yerler sık nüfuslanmıştır. Şehirleşme oranı yüksektir, en fazla göç alan bölgedir.

Ekonomi : Her yönüyle en gelişmiş bölgedir. Ekonominin temelini **sanayi** ve **ticaret** oluşturur. Tarım alanları geniş ve verimlidir. Tarımsal üretim, kalabalık nüfusun ihtiyacını karşılayamaz. Ayçiçeği, zeytin, şekerpancarı ile meyve ve sebze en önemli ürünlerdir. Ayçiçeği üretiminde ilk sıradadır.

Nüfus fazlalığı nedeniyle günlük tüketime yönelik mandıracılık ve kümes hayvancılığı gelişmiştir. Bursa, Bilecik çevresinde ipek böcekçiliği yaygındır. Bor mineralleri, doğal gaz ve volfram ile linyit çıkarımında önem taşır. Demir-çelik dışındaki tüm sanayi dalları gelişmiştir. Türkiye'deki sanayi üretiminin yarısından fazlasını sağlar. Turizm gelirleri en yüksek olan bölgedir.

ÖZETLE

- **Sanayi, ticaret, ulaşım ve bankacılığın** en fazla geliştiği bölgedir.
- İklimlerin geçiş alanı olması nedeniyle tarım ürünleri ve bitki örtüsünün **en fazla çeşitlilik** gösterdiği bölgedir.
- **Ayçiçeği üretiminde, enerji tüketiminde, turizm gelirlerinde ve kağıt endüstrisinde** ilk sırayı alır.
- İpekböcekçiliği, kümes hayvancılığı ve mandıracılığın en fazla geliştiği bölgedir.
- Çatalca-Kocaeli Bölümünün nüfuslanmasında iklim, yerşekillerinin elverişliliği, ulaşım kolaylığı, tarım topraklarının verimliliği ve endüstrinin gelişmişliği gibi etmenlerin tümü etkili olmuştur.
- Bölge akarsuları eğim azlığı nedeniyle yüklerinin büyük kısmını alçak kıyı ovalarında bıraktıklarından deltâ ovası oluşturmamışlardır.
- Gerek ulaşımına elverişli olması, gerekse sanayi ve ticaretin çok gelişmesi nedeniyle trafik yoğunluğu en fazla olan bölgedir.
- Nüfusu, nüfus artış hızı, nüfus yoğunluğu ve kentsel nüfus oranı en fazla olan bölgedir.

KARADENİZ BÖLGESİ

Yerşekilleri : Yerşekillerinin esasını kıyıya paralel uzanan Karadeniz sıradağları ile iç kesimdeki çöküntü ovaları oluşturur. Orta bölümde dağlar kıyından uzak, yükselti azdır.

Yerşekillerinin engebeli olması ve dağların kıyıya paralel uzanması nedeniyle;

- Kıyılarda girinti-çukurtu az, Sinop dışında doğal liman yoktur.
- Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım zordur ve geçitlerden (Zigana, Kop, Soğanlı) sağlanır.
- Deniz etkisi iç kesimlere giremez. Kıyı ile iç kesimler arasında iklim, nüfus ve ekonomik faaliyetler açısından farklılıklar vardır.
- Ekili-dikili ve makinalı tarıma uygun arazi oranı azdır. Tarım toprakları parçalı ve dağınıktır.
- Nüfus genelde kıyılarda toplanmıştır.
- Yamaç yağışlarının oranı fazladır.
- Karadeniz iklimi, Orta Karadeniz dışında dar kıyı şeridinde etkili olur.

İklim ve Bitki Örtüsü : Karadeniz iklimi dağların uzanışı nedeniyle dar kıyı şeridinde etkili olur. Yazlar serin, kışlar ılık geçer. Yağış bol ve düzenlidir. Nemliliğin yüksek olması nedeniyle sıcaklık farkı azdır. Yerşekilleri nedeniyle Orta Karadeniz'de yağış azalır, iç kesimlerde ise iklim karasallaşır.

Nemli ve bol yağışlı iklime bağlı olarak;

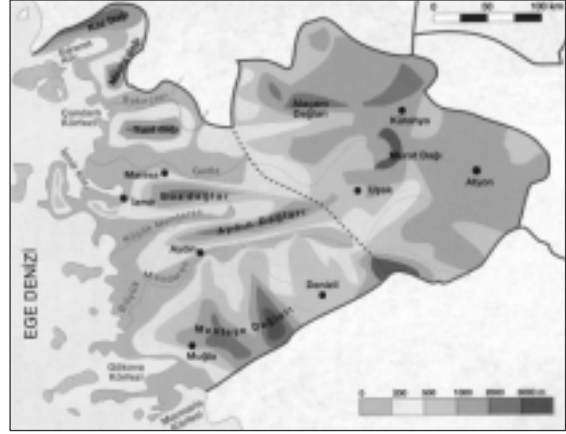
- Orman varlığı en zengin bölgemizdir.
- Sıcaklık farkları azdır.
- Çay, fındık, mısır gibi bol yağış isteyen ürünler yaygın olarak yetiştirilir.
- Sık sık heyelân olayları görülür.
- Uzun kıyılara rağmen kıyı turizmi gelişmemiştir.
- Kimyasal ayrışma fazla, orman yangınları azdır.
- Kıyılarda yaz kuraklığı isteyen ürünler (**pamuk, buğday, mercimek**) yetiştirilemez.
- Güneşlenme süresi kısadır.

Nüfus ve Yerleşme : İklim, yerşekilleri ve ulaşım kolaylığı nedeniyle nüfus genellikle kıyılarda toplanmıştır. Doğu bölümünde **dağınık yerleşme** yaygındır. Doğal ve ekonomik yetersizlik nedeniyle **çok göç verir**.

Ekonomi : Çay, fındık, mısır, keten-kenevir en önemli ürünlerdir. Ulaşım güçlüğü nedeniyle sanayi fazla gelişmemiştir. Demir-çelik, çay, fındık, sigara ve orman ürünleri endüstrisi gelişmiştir. Başlıca yeraltı kaynakları **taşkömürü, bakır ve linyittir**.

ÖZETLE

- **Çay, fındık, keten-kenevir** üretiminde ilk sırayı alır.
- Bölgenin tek doğal limanı Sinop hinterlandının (ard bölgesinin) darlığı nedeniyle gelişmemiştir.
- **Deniz ürünleri üretiminin** en fazla olduğu bölgedir.
- Taşkömürünün çıkarıldığı ve çayın üretildiği tek bölgedir.
- Batı Karadeniz Bölümünün Türkiye ekonomisine en önemli katkısı taşkömürü çıkarma ve demir-çelik üretimi alanındadır.
- Akarsu rejimi **en düzenli** bölgemizdir.
- Heyelân olaylarının en fazla, nadas alanlarının en az olduğu bölgedir.
- Yerşekilleri nedeniyle Orta Karadeniz Bölümünde kıyı ile iç kesimler arasında farklılık azdır.
- Nisbi nem ve bulutluluk fazla olduğundan, Güneş enerjisinden en az yararlanan bölgedir.
- Kimyasal çözülmenin **en fazla**, rüzgâr erozyonunun **en az** olduğu bölgedir.
- Yazların serin geçmesi ve engebeli yerşekilleri nedeniyle **tarımsal ürün çeşitliliği** diğer kıyı bölgelerine oranla **azdır**.
- Orta Karadeniz'de yerşekillerinin sadeliği ve yaz yağışlarının azlığı nedeniyle ürün çeşitliliği artmıştır.

EGE BÖLGESİ

Yerşekilleri : Kıyıda yerşekillerinin esasını kıyıya dik uzanan dağlar (horstlar) ile aralardaki çöküntü ovaları (grabenler) oluşturur. **Bu oluşum nedeniyle;**

- Kıyıda girinti-çukurluk fazla, denizden yararlanma kolaydır, kıyı turizmi gelişmiştir.
- Deniz etkisi iç kesimlere kadar sokulabilir. İç kesimlerde deniz iklimi isteyen ürünler yetiştirilebilir. Kıyı ile iç kesimler arasındaki iklim farklılıkları azalmıştır.
- Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım kolaydır, yollar genelde graben sahalarını izler.
- Yamaç yağışlarının oranı azdır.

İç kesimlerde plâtolar ve bunlar üzerinde yükselen dağlar yaygındır. Bölgenin güney batısında ise karstik arazinin yaygın olduğu dağlık Menteşe Yöresi uzanır. **Menteşe yöresinde dağlık arazi yapısı ulaşım ve tarımı olumsuz etkilemiştir.**

İklim ve Bitki Örtüsü : Bölgenin kıyı kesiminde Akdeniz, iç kesimlerinde ise karasal iklim özellikleri görülür. Bitki örtüsü kıyılarda maki, iç kesimlerde ise bozkırdır. **Akdeniz iklimine bağlı olarak;**

- Yazlar sıcak ve kurak geçer.
- Turizm sezonu uzundur.
- Yılda birden fazla ürün alınabilir.
- Sık sık orman yangınları olur.
- Tarımda sulama önemli bir sorundur.
- Tarımsal ürün çeşitliliği fazladır.

Nüfus ve Yerleşme : Nüfus genelde graben ovalarında toplanmıştır. Buralardaki;

- Geniş ve verimli tarım alanları,
- Elverişli iklim özellikleri,
- Ulaşım kolaylığı,
- Gelişmiş sanayi, ticaret ve turizm faaliyetleri nüfusu kendisine çekmiştir.

İç kesimlerde nüfus nisbetten azdır.

Ekonomi : Başlıca geçim kaynakları **tarım, sanayi, ticaret ve turizmdir. Marmara'dan sonra en gelişmiş bölgedir.** Bölgede yetiştirilen ürünlerin çoğu endüstri bitkisi ve ihraç ürünüdür. Pamuk, tütün, zeytin, incir, haşhaş ve üzüm önemli ürünlerdir. Linyit, krom ve mermer önemli madenlerdir.

ÖZETLE

- Kıta sahanlığının genişliği ve akarsuların bol alüvyon taşıması nedeniyle deltâ ovalarının en yaygın olduğu bölgemizdir.
- Sanayi, ticaret, ulaşım ve turizm açısından Marmara'dan sonra en fazla gelişmiş bölgemizdir.
- Fay hatlarının fazlalığı nedeniyle bölge, **kaplıca, ılıca gibi sıcak su kaynakları** bakımından zengindir.
- Zeytin, Üzüm, Haşhaş, Tütün, İncir, Pamuk (ZÜHTİP) üretiminde ilk sırayı alır.
- Linyitin en fazla çıkarıldığı bölgedir. Bu nedenle termik enerji üretiminde ilk sırayı alır.
- Eğim azlığı nedeniyle akarsuların çoğu menderesler çizerek akar.
- Menteşe Yöresi bol yağış aldığı halde karstik ve engebeli arazi yapısı nedeniyle az nüfuslanmıştır.
- Menteşe Yöresinin son yıllarda hızla gelişmesinde **turizmin etkisi fazladır.**
- Jeotermal enerji üretiminde birincidir.
- Kıyıda turizm merkezlerinin nüfusu yazın fazla, kışın azdır.

AKDENİZ BÖLGESİ

Yerşekilleri : Dağlık ve engebeli olan bölgede yerşekillerinin esasını kıyıya paralel uzanan Toros sıradağları oluşturur. Batı bölümünde karstik oluşum ve araziler yaygındır. **Engembeli arazi ve dağların kıyıya paralel uzanması nedeniyle :**

- Kıyıda girinti-çıkıntı azdır.
- Kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım zordur, geçitlerden (Çubuk, Sertavul, Gülek, Belen) sağlanır.
- Ekili-dikili arazi oranı azdır. Tarım toprakları dağınıktır.
- Akdeniz iklimi dar kıyı şeridinde etkili olmuştur. Kıyı ile iç kesimler arasında iklim, bitki örtüsü, nüfus ve yerleşme ile ekonomik faaliyetler açısından büyük farklar ortaya çıkmıştır.
- Nüfus kıyılarda toplanmıştır.

Batı bölümünde; Göller Yöresi, Teke ve Taşeli Yarımadalarında karstik arazi geniş yer tutar. **Buna bağlı olarak;**

- Lapyta, düden, uvala, polye, mağara gibi karstik erime şekilleri yaygındır.
- Tarım toprakları verimsiz, ürün çeşitliliği azdır.
- Yüzey suları az, nüfus seyrek.
- Göl bakımından zengindir.

İklim ve Bitki Örtüsü : Bölgenin kıyılarında Akdeniz iklimi görülür. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer. Don olayı görülmez, yazlar uzundur. İç kesimlerde ve yüksek alanlarda kışlar soğuk geçer. Kıyılarda bitki örtüsü makidir.

Akdeniz ikliminin etkisiyle, kıyıda;

- Tarımsal faaliyetler yıl boyunca devam eder.
- Tarımsal ürün çeşitliliği fazladır.
- Yüksek sıcaklık isteyen ürünler yetiştirilebilir.
- Yıl içinde aynı yerden birden fazla ürün alınabilir.
- Tarım ürünlerinin en erken olgunlaştığı bölgedir.
- Uzun yetiştirme devresi isteyen ürünler yetiştirilebilir.
- Seracılık yaygındır.
- Sık sık orman yangınları görülür.
- Turizm sezonu uzundur.
- Yaylacılık faaliyetleri yaygındır.
- Güneş enerjisinden yararlanma fazladır.

Nüfus ve Yerleşme : Nüfus genelde kıyılarda toplanmıştır. **Tarım topraklarının geniş ve verimli olması, ulaşım kolaylığı ve sanayinin gelişmesi nedeniyle** nüfusun büyük kısmı Adana Bölümünde toplanmıştır. Antalya Bölümü tenhadır. Bunda **yerşekillerinin engebelliği yanında, verimsiz karstik arazinin yaygınlığı da etkilidir.**

Ekonomi : En önemli geçim kaynakları **tarım, turizm ve sanayidir.** Muz, pamuk, turuncgiller, soya fasulyesi, yerfıstığı, anason, gül ile meyve ve sebzeler önemli tarım ürünleridir. Boksit (alimünyum), krom ve kükürt üretimiyle ülke ekonomisine katkı sağlar. Demir-çelik, petro-kimya ve tarıma dayalı sanayi gelişmiştir.

ÖZETLE

- **Muz, turuncgiller, anason, yerfıstığı, susam, soya, gül yaprağı** ve sebze üretiminde ilk sırayı alır.
- Türkiye'de **boksit ve kükürtün** çıkarıldığı, **mu-zun** üretildiği tek bölgedir.
- Donma olaylarının **en az** görüldüğü bölgedir.
- Alanı geniş olmasına rağmen, yerşekilleri engebeli olduğundan Marmara ve Ege'den az nüfuslanmıştır.
- Antalya Bölümünün en önemli geçim kaynakları **turizm ve seracılıktır.**

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

- **Daha fazla gelir sağlayan ürünler nedeniyle** kıyılarda zeytin tarımı önemini yitirmişdir.
- Çukurova çevresi tarım nedeniyle, Antalya çevresi turizm nedeniyle **mevsimlik göç alır.**
- Kış mevsiminin en ılık, kış yağışlarının en fazla olduğu bölgedir.
- Yerşekilleri ve özel konumu nedeniyle Antalya Bölümü, Adana Bölümüne oranla geridir.
- Adana Bölümü ile Antalya Bölümleri iklim koşulları açısından benzerlik gösterir.
- Karstik yerşekillerinin en yaygın olduğu bölgedir.
- Yaz mevsimi kurak geçmesine karşın, zengin karstik yeraltı su kaynakları nedeniyle akarsular yazında bol su taşırlar.
- Karstik arazi yapısı ve ulaşım zorluğu nedeniyle **Teke ve Taşeli** yöreleri az nüfuslanmıştır.
- Mersin ve İskenderun bölgenin en önemli limanlarıdır.
- Antalya Bölümünde **Alanya, Side, Kemer, Manavgat, Kaş, Fethiye** gibi merkezlerin gelişip nüfuslanmasında turizm etkili olmuştur.

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

Yerşekilleri : Yerşekilleri sadedir. Yerşekillerinin esasını 1000 m yükseltideki ova ve plâtolar oluşturur. Etrafı yüksek dağlarla çevrili bir çanak görünümündedir. **Yerşekillerine bağlı olarak;**

- Ekili-dikili arazi ile makinalı tarıma uygun arazi fazladır.
- Ulaşım kolaydır.
- Güney kesimi sularını dışarıya boşaltamaz, kapalı havzadır.

- Deniz etkisi bölgeye giremez, en az yağış alan bölgedir.
- Heyelân olayları azdır.

Güney bölümünde volkanik dağlar bir dizi halinde uzanır: Bu nedenle

- Tarım toprakları daha verimli ve turizm (Kapadokya) gelişmiştir.

İklim ve Bitki Örtüsü : İklim karasal olup, yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk geçer. **Yükselti azlığı nedeniyle karasalılık** Doğu Anadolu kadar şiddetli değildir. **En fazla yağış ilkbaharda düşer.** Bitki örtüsü **bozkırdır. İklimle bağlı olarak;**

- Tarımda sulama önemli bir sorundur, nadasa ayrılan topraklar fazladır. Buğday ekim alanları yaygındır.
- Orman varlığı azdır, bozkırlar çok geniş yer tutar. Bu nedenle küçükbaş hayvancılık yaygındır.
- **Nüfus ve yerleşmeler** akarsu boylarında ve daha nemli olan kenar kesimlerde toplanmıştır.
- Tarımsal verim ve üretim düşüktür. Tarımsal **ürün çeşitliliği azdır.**
- Kerpiç evler yaygındır.
- Yaz kuraklığının erken başlaması sebze tarımını, ilkbahar sıcaklığının yetersizliği pamuk tarımını zorlaştırmıştır.

Nüfus ve Yerleşme : Nüfus, seyrek olup, nüfusun dağılışında yağış ve su kaynakları etkili olmuştur. Toplu yerleşmeler yaygındır.

Ekonomi : Ekonomi tarım ve hayvancılığa dayanır. Buğday, arpa, şekerpancarı, elma ve patates önemli ürünlerdir. Bozkırların yaygınlığına bağlı olarak küçükbaş hayvancılık yaygındır. Linyit, demir ve krom önemli yeraltı zenginlikleridir.

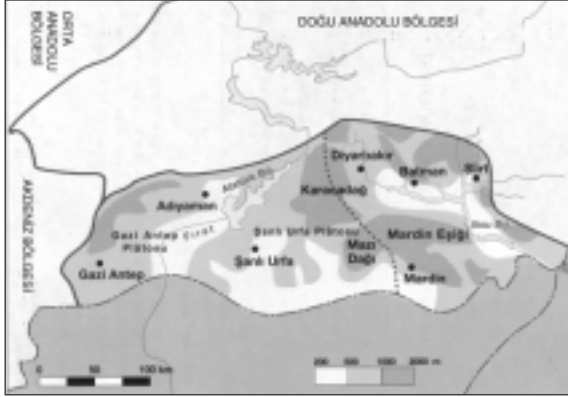
ÖZETLE

- Ekili-dikili arazi ve nadas alanı en geniş olan bölgedir.
- **Buğday, arpa, çavdar, şekerpancarı, patates ve elma** üretiminde ilk sırayı alır.
- Yıllık yağış miktarı en az olan bölgedir.
- Kuraklık ve don olayı tarımsal ürün çeşidini azaltmıştır.
- Yeraltı kaynaklarının zenginliği ve yol kavşağı olma nedeniyle Yukarı Sakarya bölgenin en gelişmiş bölümüdür.
- Türkiye'nin en büyük kapalı havzası ve en az yağış alan yeri Konya Bölümü bu bölgededir.
- Bölge tarımının en önemli sorunu **sulamadır.**
- Türkiye'nin tahıl ambarıdır.
- Akarsu ve rüzgâr erozyonunun en etkin olduğu bölgedir.
- Plâtoların en geniş yer tuttuğu bölgedir.
- Kapadokya Yöresi olarak bilinen **Ürgüp, Göreme, Ihlara, Uçhisar, Zelve** çevresinde volkanik arazi yapısına bağlı olarak turizm gelişmiştir.
- Bölgenin geniş alanına rağmen az nüfuslanmasında;
 - Yağış azlığı,
 - Kışların uzun ve sert geçmesi,
 - Ürün çeşidinin azlığı etkilidir.
- Düz alanlar ile bozkırların geniş yer tutması **küçükbaş hayvancılığın yaygınlaşmasına, küçükbaş hayvancılığın yaygın olması ise dokuma sanayinin gelişmesine** neden olmuştur.
- Tahıl tarımının yaygınlığına bağlı olarak **un, makarna ve bisküvi** sanayi yaygınlaşmıştır. (Konya, Karaman, Ankara, Eskişehir)
- Kerpiç evler yaygındır.

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Yerşekilleri : Yerşekilleri sadedir. Ovalar ve plâtolar geniş yer tutar. **Buna bağlı olarak;**

- Ekili-dikili arazi oranı yüksektir. Topraklar makinalı tarıma uygundur.
- Ulaşım kolaydır.
- Akarsuların plâtolara gömülü akması sulamayı zorlaştırmıştır.

İklim ve Bitki Örtüsü : İklimi karasaldır. Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlıdır. Bitki örtüsü bozkırdır. Batıda Akdeniz ikliminin etkisi hissedilir ve makilere rastlanır. Yıllık yağış miktarı İç Anadolu'dan daha fazla olmasına rağmen, yaz sıcaklığı ve şiddetli buharlaşmadan dolayı yaz kuraklığı daha belirgindir.

Bölgede yazların çok sıcak ve kurak geçmesi nedeniyle;

- Orman varlığı en az olan bölgedir.
- Bozkırlar geniş yer tutar.
- Nüfus yüksek yerlerde ve dağların eteklerinde toplanmıştır.
- Sulama önemli bir sorun olup nadas oranı yüksektir.
- Nemlilik isteyen ürünler yetiştirilemez.
- Tarımsal verim düşüktür.
- Kerpiç evler yaygındır.

Nüfus ve Yerleşme : Nüfus dağılışında iklim ve su kaynakları etkili olmuştur. Nüfusun büyük kısmı bölgenin batı kesiminde toplanmıştır.

Ekonomi : Geçim tarım ve hayvancılığa dayanır. **Antepfıstığı, kırmızı mercimek, pamuk, üzüm, tahıl ve tütün** önemli ürünlerdir. Bozkırların geniş yer tutması nedeniyle küçükbaş hayvancılık yaygındır. Petrol ve fosfat önemli yeraltı kaynaklarıdır.

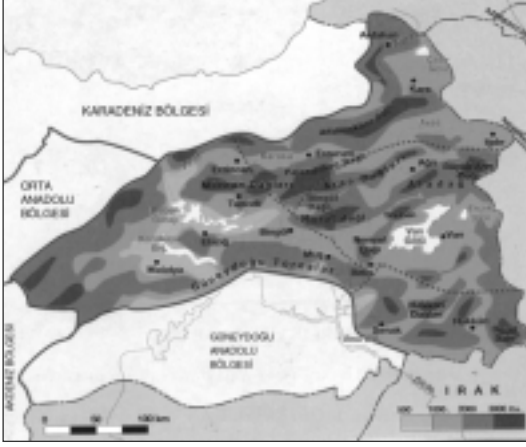
Bölgede GAP'ın bitmesiyle:

- Sulamalı tarım yapılacak, nadas alanları azalacaktır.
- Tarım ürünlerinin çeşitliliği artacaktır.
- Tarıma dayalı sanayi dalları gelişecektir.
- Diğer bölgelere olan göç azalacaktır.
- Hidroelektrik enerji üretimi artacaktır.
- Tarımsal verim ve üretim artacaktır.
- Pamuk, ayçiçeği, mısır, pirinç ve sebze üretim alanları artarken, buğday ve mercimek üretim alanları daralacaktır.

ÖZETLE

- Alanı en küçük olan coğrafi bölgedir.
- Doğal gölün bulunmadığı tek bölgemizdir.
- Yaz mevsiminde en sıcak bölgedir.
- Yaz kuraklığı nedeniyle sulamaya en fazla gereksinim duyulan bölgemizdir.
- Nüfusu en az olan bölgemizdir.
- Antepfıstığı, mercimek üretimi ile fosfat ve petrol çıkarımında ilk sırayı alır.
- Nüfusu az olmasına rağmen yüzölçümünün küçüklüğü nedeniyle nüfus yoğunluğu fazladır.
- Yaz yağışlarının en az olduğu bölgedir.
- Yükselti azlığı nedeniyle buzul şekillerine rastlanmaz.
- İklimlerinin benzerliği nedeniyle nüfus dağılışı ve ekonomik faaliyetler bakımından İç Anadolu Bölgesiyle büyük benzerlikler gösterir.
- Yaz mevsimi sıcak geçmesine rağmen, sulama sorunu nedeniyle tarımsal ürün çeşitliliği azdır.
- Akdeniz ikliminin etkisinde kaldığından, karasal iklim görülmesine rağmen en fazla yağışı kışın alır.
- Nüfus ve yerleşmeler yağışın fazla olduğu yüksek yerleri seçmiştir. Toplu yerleşmeler yaygındır.

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Yerşekilleri : Türkiye'nin en yüksek ve engebeli bölgesidir. Van Gölü kuzeyinde ise bir sıra boyunca uzanan volkanik dağlar bulunur. **Yerşekillerine bağlı olarak;**

- Ekili-dikili arazi oranı azdır. Tarım toprakları parçalıdır.
- Ulaşım zor olup, gelişmemiştir.
- İklim çok sert ve karasaldır, yaşamı zorlaştırmıştır.
- Tarım ve diğer ekonomik faaliyetler zorlaşmıştır.
- Akarsular derin vadiler içinde hızlı aktıklarından enerji üretim potansiyelleri yüksektir.
- Kar yağışı ve donma olaylarının en fazla görüldüğü bölgedir.
- Buzullaşmanın en etkin olduğu bölgedir. Akarsularda yazın kar ve buz sularıyla beslenme belirgindir.

İklim ve Bitki Örtüsü : Denizden uzaklık ve yükselti fazlalığı nedeniyle Türkiye'nin en sert karasal iklimi bu bölgede görülür. Kışlar çok uzun, soğuk ve serttir. Kar yağışı ve donma olayları çok belirgindir. Yazlar ise kısa ve serin geçer.

Sert karasal iklimden dolayı:

- Nüfus ve yerleşmeler genelde daha sıcak olan alçak yerlerde toplanmıştır.
- Tarımsal faaliyetler zorlaşmıştır. Yetiştirme devresi kısalmış, ürün çeşitliliği azalmıştır.
- Donma ve yoğun kar yağışı ulaşımı zorlaştırmıştır.

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

- Isınma maliyeti artmış, yem temini zorlaşmıştır.
- Yazların serin ve yağışlı geçmesi çayırların yaygınlaşmasına neden olmuş, buna bağlı olarak büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.
- Sıcaklık farkının fazlalığı nedeniyle fiziksel parçalanma etkilidir.
- Meyve ve sebzenin en geç olgunlaştığı bölgedir.
- Ekonomik faaliyetler zorlaşmıştır.

Nüfus ve Yerleşme : Geniş alanına oranla nüfusu azdır. Karadeniz'den sonra en fazla göç veren bölgedir, nüfus seyrek. Nüfus dağılımında **yerşekillerinin etkisi** belirgindir.

Ekonomi : Geçim hayvancılık ve tarıma dayanır. Ülke ekonomisine en önemli katkısı **hayvancılık, madencilik** ve **enerji üretimi** ile. Erzurum-Kars bölümü **çayırların geniş yer tutmasından dolayı** ülkemizde büyükbaş hayvancılığın en yaygın olduğu yerdir. Demir, bakır, krom, kurşun ve çinko önemli yeraltı kaynaklarıdır. Ulaşım zorluğundan dolayı sanayi gelişmemiştir.

ÖZETLE

- **İklim koşullarının ulaşım üzerinde en olumsuz etkiye sahip olduğu bölgedir.**
- Bölge genelinde en yaygın yetiştirilen endüstri bitkisi **şekerpancarıdır.**
- Yıllık ve günlük sıcaklık farklarının en fazla olduğu bölgedir.
- Bölge tarımının en önemli sorunu **yaz süresinin kısalığıdır.**
- Yerşekilleri ve iklimin olumsuz etkisiyle sanayinin en az geliştiği bölgedir.
- Yıllık sıcaklık ortalamasının en düşük olduğu bölgedir.
- **Yükselti fazlalığı** ve **karasallık** nedeniyle kışın en düşük sıcaklıklar bu bölgede görülür.
- Türkiye'de tarımsal faaliyetlerin en geç başladığı bölgedir.

- Geniş alanına rağmen, yerçekilleri engebeli olduğundan ekili-dikili arazi oranı Güneydoğu Anadolu'dan azdır.
- Alanı en geniş olan bölgemizdir.
- Soğuğa dayanıklı olması ve hayvan yemi olarak kullanılması nedeniyle en fazla ekilen tahıl **arpa'dır**.
- Erzurum-Kars bölümü Türkiye'de yaz yağışlarının en fazla, büyükbaş hayvancılığın en fazla geliştiği bölümdür.
- Yukarı Fırat ülke genelinde yeraltı kaynakları en zengin, hidroelektrik enerji potansiyeli en yüksek bölümdür.
- Hakkari Bölümü ülkemizde buzul ve buzul aşındırmasının en etkili olduğu bölümdür.
- Yaz sıcaklıklarının düşüklüğü nedeniyle tarımsal ürün çeşitliliğinin **en az olduğu** bölgedir.
- Kış mevsiminde yağışlar kar olarak düştüğünden **akarsuların debileri düşüktür**.
- Yerçekilleri ve iklimin, tarım, ulaşım ve sanayi üzerindeki olumsuz etkisi nedeniyle çok göç verir, nüfus yoğunluğu en az olan bölgedir.

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

- Turizm gelirleri en düşük olan bölgedir.
- Ulaşım ve sanayinin en az geliştiği bölgedir.
- Zengin potansiyel nedeniyle **maden işleme** ve **hayvan ürünlerine dayalı sanayi dalları** geliştirilebilir.
- **Vulkanizmanın en etkin olduğu** bölgedir. Buna bağlı olarak;
 - Yeraltı kaynakları çok zengindir.
 - Vulkanik göl ve dağlar fazladır.
- **Kar ve buz erimesi nedeniyle** bölge akarsuları ilkbahar ve yaz başlarında bol akımlıdır.
- Alçak ve dağlarla çevrili olduğundan ılgıdır Yöresi mikroklima özelliği gösterir. Yazları daha sıcak, kışları daha ılık geçer.
- Hakkari Bölümü ülke genelinde nüfusun en seyrek, ulaşımın en zor olduğu bölümdür.
- Ülkemizde tarım ve yerleşmenin en yükseğe çıktığı bölgedir.
- Kar yağışlı ve karla örtülü gün sayısının en fazla olduğu bölgedir.

1. Yazların yağışlı geçtiği yörelerde tarımda sulama sorunu yaşanmaz.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerin hangisinde "tarımda sulama" önemli bir sorun değildir?

- A) Orta Fırat
B) Konya
C) Adana
D) Doğu Karadeniz
E) Dicle

2. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde pamuk tarımı yapılamaz?

- A) Adana
B) Orta Fırat
C) Doğu Karadeniz
D) Asıl Ege
E) Antalya

3. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde ulaşımın yer şekillerinden olumsuz yönde etkilenmediği söylenebilir?

- A) Konya
B) Hakkari
C) Doğu Karadeniz
D) Antalya
E) Batı Karadeniz

4. Aşağıda verilen bölümler ile çıkarılan yeraltı zenginlikleri eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Batı Karadeniz – Taşkömürü
B) Dicle – Petrol
C) Güney Marmara – Bor mineralleri
D) Orta Karadeniz – Demir
E) Doğu Karadeniz – Bakır

5. Seracılık faaliyetlerinin en yaygın olduğu iki bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz – Ege
B) Ege – Karadeniz
C) Akdeniz – Güneydoğu Anadolu
D) Marmara – Akdeniz
E) Karadeniz – Akdeniz

6. – Dağınık yerleşme yaygındır.

- En çok gelir getiren iki ürün fındık ve çaydır.
– Murgul bakır yatakları bu bölümde yer alır.

Yukarıda özellikleri verilen bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güney Marmara
B) Doğu Karadeniz
C) Asıl Ege
D) Batı Karadeniz
E) Orta Karadeniz

7. Karadeniz Bölgesinde kişi başına düşen gelir Türkiye ortalamasının altındadır.

Aşağıdaki illerin hangisinde bu genelleme bozulur?

- A) Artvin
B) Kastamonu
C) Zonguldak
D) Sinop
E) Bolu

8. Türkiye'nin en sık ve en seyrek nüfuslu bölümleri aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

- A) Asıl Ege – Konya
B) Doğu Karadeniz – Yıldız Dağları
C) Çatalca , Kocaeli – Hakkari
D) Adana – Antalya
E) Güney Marmara – Yukarı Kızılırmak

9. İç Anadolu Bölgesinin geniş alanına rağmen az nüfuslanmasında aşağıdakilerden hangisi daha az etkili olmuştur?

- A) Kışların uzun ve sert geçmesi
B) Ulaşım zorlukları
C) Ürün çeşidinin azlığı
D) Yağış yetersizliği
E) Gelir kaynaklarının sınırlı olması

10. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan göller bir arada verilmiştir?

- A) Tuz, Çıldır, Bafa, Van
- B) Sapanca, Erçek, Hazar, Manyas
- C) Çıldır, Erçek, Van, Hazar
- D) Eber, Akşehir, Nemrut, Burdur
- E) Acıgöl, Suğla, Nazik, Çıldır

11. Aşağıda verilen yörelerin hangisi kapalı havza özelliği taşımaz?

- A) Van
- B) Konya
- C) Burdur
- D) Aydın
- E) Kars

12. Aşağıdaki coğrafi bölgelerin hangisinde yıllık sıcaklık farkı en fazladır?

- A) Doğu Anadolu B) Ege C) Marmara
- D) Akdeniz E) Karadeniz

13. Türkiye'nin coğrafi bölgeleriyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Doğu Anadolu Bölgesi – Hidroelektrik potansiyeli en yüksek bölge
- B) Güneydoğu Anadolu Bölgesi – Kuraklığın en şiddetli olduğu bölge
- C) Marmara Bölgesi – Doğal bitki örtüsü en fazla çeşitlilik gösteren bölge
- D) Karadeniz Bölgesi – Tarım ürünlerinin en erken olgunlaştığı bölge
- E) Ege Bölgesi – Kıyıları en uzun olan bölge

14. Türkiye'nin kışların en uzun sürdüğü coğrafi bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karadeniz B) Marmara
- C) Doğu Anadolu D) Ege
- E) İç Anadolu

15. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde Marmara Bölgesi'nde yer alan göller bir arada verilmiştir?

- A) Akşehir, İznik, Sapanca, Tortum
- B) Sapanca, Manyas, B. Çekmece, İznik
- C) Çıldır, Tuz, Marmara, Eber
- D) Sera, Bafa, Beyşehir, K. Çekmece
- E) Terkos, İznik, Hazar, Bafra

16. Aşağıdaki mağaralardan hangisi turizm açısından fazla önem taşımaz?

- A) Damlatış B) İnsuyu C) Karain
- D) Cennet E) Yarımburgaz

17. Aşağıdaki yörelerin hangisinde kayak merkezi yoktur?

- A) Uludağ B) Palandöken
- C) Kazdağı D) Kartalkaya
- E) Erciyes

18. Aşağıdaki bölgelerin hangisinde şelale oluşumu daha yaygındır?

- A) Ege B) Akdeniz
- C) Marmara D) Güneydoğu Anadolu
- E) İç Anadolu

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri

19. Ergene bölümünde aşağıdaki sanayi kollarından hangisi gelişmemiştir?

- A) Şeker B) Dokuma C) Ayçiçek yağı
D) İçki E) Otomotiv

20. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde tarımsal ham maddeye dayalı endüstri faaliyetlerinde gelişme en azdır?

- A) Güney Marmara
B) Orta Karadeniz
C) Erzurum – Kars
D) Adana
E) Asıl Ege

21. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde zeytin yetiştirilemez?

- A) Güney Marmara
B) Adana
C) Antalya
D) Asıl Ege
E) Yukarı Sakarya

22. Türkiye'de meyve ve sebzelerin en geç olgunlaştığı bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asıl Ege B) Antalya
C) Konya D) Erzurum – Kars
E) Dicle

23. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde turunçgil yetiştirilemez?

- A) Adana B) Kıyı Ege
C) Doğu Karadeniz D) Antalya
E) Batı Karadeniz

24. Karadeniz Bölgesi, aşağıdakilerin hangisinde Türkiye'de ilk sırayı almaz?

- A) Orman varlığında
B) Kıyıların uzunluğunda
C) Çay ve fındık üretiminde
D) Balıkçılık faaliyetlerinde
E) Heyelân olaylarının fazlalığında

25. Türkiye'nin petrol çıkarılan coğrafi bölgesinde aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi yetiştirilmez?

- A) Pamuk B) Buğday C) Fındık
D) Tütün E) Mercimek

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

1. Karadeniz Bölgesinin özellikleri ile ilgili yargılardan yanlış olanı hangisidir?

- A) Türkiye'de nüfus yoğunluğu en az olan bölgedir.
- B) Nadasa ayrılan topraklar azdır.
- C) Batı bölümü dışında sanayi fazla gelişmemiştir.
- D) Kıyıda balıkçılık önemli bir geçim kaynağıdır.
- E) Orman varlığı bakımından en zengin bölgedir.

2. Karadeniz Bölgemizin çok fazla yağış almasında;

- I. Zengin orman varlığı
 - II. Dağların hakim rüzgar yönüne dik uzanması
 - III. Denizin varlığı
 - IV. Yükseltinin fazla olması
- gibi faktörlerin hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) Yalnız IV
- B) I ve IV
- C) II, III ve IV
- D) III ve IV
- E) II ve IV

3. – Linyit
– Zımparataşı
– Civa

Madenlerinin tümünün çıkarıldığı bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batı Karadeniz
- B) Çatalca – Kocaeli
- C) Adana
- D) Güney Marmara
- E) Asıl Ege

4. Karadeniz Bölgesinde aşağıdaki sanayi kollarından hangisi bulunmaz?

- A) Çay
- B) Kağıt
- C) Petro – kimya
- D) Şeker
- E) Sigara

5. – Taşkömürü
– Bakır
– Linyit

Madenlerinin üretildiği coğrafi bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Marmara
- B) Güneydoğu Anadolu
- C) Akdeniz
- D) Ege
- E) Karadeniz

6. "Trabzon'da Sera ve Uzungöl Bolu'da Abant ve Yedigöller, Erzurum'da Tortum" gibi çok sayıda heyelan seti göllerinin varlığı, Karadeniz Bölgesi ile ilgili hangi yargıyı doğrular?

- A) Bölgenin bitki örtüsünce fakir olduğunu
- B) Bölgenin bitki örtüsünce zengin olduğunu
- C) Göçme ve heyelanların yaygınlığını
- D) Rüzgar aşındırmasının etkili olduğunu
- E) Ekili – dikili arazinin yaygınlığını

7. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'ne ait bir özellik değildir?

- A) En uzun kışların yaşandığı bölgedir.
- B) Büyükbaş hayvancılığın en fazla yapıldığı bölgedir.
- C) En seyrek nüfuslu bölgemizdir.
- D) Nadas topraklarının en fazla olduğu bölgedir.
- E) En çok hidroelektrik enerjisi üreten bölgemizdir.

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

8. Marmara Bölgesinin Çatalca – Kocaeli Bölümünde yer alan göllerden en çok hangi alanda yararlanılır?

- A) İçme suyu temini
- B) Su ürünleri üretimi
- C) Tarımda sulama
- D) Turizm
- E) Hidroelektrik üretimi

9. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi Asıl Ege Bölümünde yetiştirilmez?

- A) Tütün
- B) Muz
- C) Üzüm
- D) Zeytin
- E) Pamuk

10. Ege Bölgesi'ndeki yer şekillerinin uzanış ve oluşumu üzerinde aşağıdakilerden hangisi en fazla etkili olmuştur?

- A) Volkanizma
- B) Dalga ve akıntılar
- C) Fiziksel parçalanma
- D) Faylanma
- E) Buzul aşındırması

11. "Akarsuların kimileri ise, denize dik uzanan dağların arasında açtıkları vadilerde menderesler çizecek akarlar."

Aşağıdaki bölgelerden hangisi bu tür akarsulara iyi örnek oluşturur?

- A) Karadeniz
- B) Marmara
- C) Ege
- D) Akdeniz
- E) Güneydoğu Anadolu

12. Ege Bölgesinin hangi yöresinde pamuklu dokuma sanayi fazla gelişmemiştir?

- A) Afyon
- B) Nazilli
- C) Denizli
- D) Aydın
- E) İzmir

13. – Yıllık sıcaklığın en yüksek
– Karstik şekillerin en yaygın
– Boksit ve kükürt üretiminin en fazla
olduğu coğrafi bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ege
- B) Akdeniz
- C) Doğu Anadolu
- D) Güneydoğu Anadolu
- E) İç Anadolu

14. Doğu Anadolu Bölgesinde sebze tarımının çok az ve yetersiz olmasında aşağıdakilerden hangisinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yazların kısa ve serin geçmesi
- B) Akarsu ağının yaygınlığı
- C) Geçim kaynaklarının çeşitliliği
- D) Sebze tüketiminin azlığı
- E) Toprakların verimsiz olması

15. "İç Anadolu bölgesinin büyük kısmı sularını denize gönderemez; ya bir göle dökülür ya da bataklıkta kaybolup gider . Yani kapalı havza durumundadır."

Bunda aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Bölgeyi çevreleyen dağların
- B) Yazın buharlaşmanın fazla olmasının
- C) Platoların geniş yer tutmasının
- D) Arazi geçirimsizliğinin
- E) Yaz yağışlarının azlığının

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

16. İç Anadolu Bölgesinde aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin üretimi en azdır?

- A) Şekerpancarı B) Buğday
C) Baklagiller D) Tütün
E) Üzüm

19. Akdeniz Bölgesi aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde ilk sırayı almaz?

- A) Turunçgiller B) Muz C) Zeytin
D) Sebze E) Yerfıstığı

17. Karadeniz Bölgesinde sıradağların kıyıya paralel uzanması aşağıdakilerden hangisini etkilememiştir?

- A) Nüfus dağılışını
B) Ulaşım imkanlarını
C) Tarım faaliyetlerini
D) Kıyı şekillerini
E) Yeraltı zenginliklerinin dağılışını

18. Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz Bölgesinde hüküm süren iklime bağlı olarak ortaya çıkan sonuçlardan biri değildir?

- A) Nadasa ayrılan toprakların azlığı
B) Turizm faaliyetlerinin az gelişmesi
C) Orman yangınlarının azlığı
D) Kıyıda buğdayın yerine mısırın ekilmesi
E) Ekili – dikili arazinin azlığı

20.

Bölge	Türkiye Enerji Tüketimindeki payı (%)
I	36.9
II	9.2
III	14.2
IV	4.7
V	13.2
VI	18.2
VII	3.4

Yukarıdaki tabloda coğrafi bölgelerin Türkiye enerji tüketimindeki payları verilmiştir.

Grafiğe göre I ve VII numaralarla gösterilen bölgeler hangileridir?

- A) Akdeniz – Karadeniz
B) Marmara – İç Anadolu
C) İç Anadolu – Doğu Anadolu
D) Marmara – Doğu Anadolu
E) Akdeniz – Güneydoğu Anadolu

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

1. Karadeniz Bölgesinde yürütülen aşağıdaki etkinliklerden hangisinin ülke ekonomisine katkısı en azdır?

- A) Balıkçılık
B) Enerji üretimi
C) Hayvancılık
D) Ormancılık
E) Turizm

2. Akdeniz Bölgesinin kıyı kesiminde aşağıdaki ürünlerden hangisinin yetişme alanı doğal koşullar yönünden diğerlerine göre daha sınırlıdır?

- A) Turunçgil
B) Muz
C) Zeytin
D) Pamuk
E) Buğday

3. Marmara Bölgesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Ekonomik yönden en gelişmiş bölgedir.
B) Nüfus yoğunluğu en fazla olan bölgedir.
C) Linyitin en fazla çıkarıldığı bölgedir.
D) Kümes hayvancılığının en fazla geliştiği bölgedir.
E) İklimin en fazla çeşitlilik gösterdiği bölgedir.

4. Yağış isteği yüksek olan bir tarım ürününü Ege Bölgesinin hangi yöresinde yetiştirmek iyi sonuç verir?

- A) Gediz
B) Afyon
C) Büyük Menderes
D) Bakırçay
E) Menteşe

5. Aşağıdakilerden hangisi Ege Bölgesi ile Akdeniz Bölgesinin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Kıyı şeridinde Akdeniz ikliminin etkili olması
B) Tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesi
C) Turizm gelirlerinin yüksek olması
D) Seracılık faaliyetlerinin yapılması
E) Ulaşım ağının gelişmiş olması

6. Ege Bölgesi aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde ilk sırayı almaz?

- A) Turunçgil
B) İncir
C) Zeytin
D) Üzüm
E) Tütün

7. İç Anadolu Bölgesi yer şekilleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Plâtoların en geniş yer tuttuğu bölgedir.
B) Kuzeyi ve güneyi kıvrımlı sıradağlarla çevrilmiştir.
C) Ortalama yükseltisi 1000 metre civarındadır.
D) Güneyinde bir dizi halinde, volkanik dağlar uzanır.
E) Doğuya gidildikçe yükselti azalır.

8. Ege Bölgesinde akarsuların doğu-batı doğrultusunda menderesler çizerek aktığı görülmektedir. Bunda aşağıdakilerden hangisi daha fazla etkili olmuştur?

- A) Yerçekilleri
B) İklim
C) Matematik konum
D) Bitki örtüsü
E) Nüfus dağılışı

9. Türkiye'nin coğrafi bölgeleriyle ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Güneş enerjisinden en az yararlanan bölge – Karadeniz
B) Yünlü ve ipekli dokumacılığın en geliştiği bölge – Marmara
C) Turizm gelirlerinin en yüksek olduğu bölge – Marmara
D) Don olaylarının en az görüldüğü bölge – Güneydoğu Anadolu
E) En az yağış alan bölge – İç Anadolu

10. Karadeniz Bölgesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Kimyasal çözülmenin en yaygın olduğu bölgedir.
B) Kuşçuşu olarak en uzun kıyılara sahiptir.
C) Sanayileşme bakımından Marmara'dan sonra ikinci sıradadır.
D) Bağlı nem ve bulutluluğun en fazla olduğu bölgedir.
E) Nadasa ayrılan toprakların en az olduğu bölgedir.

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

11. I. Muz

- II. Boksit
III. Krom
IV. Pamuk
V. Zeytin

Yukarıdakilerden hangilerinin Türkiye'deki üretiminin tümü Akdeniz Bölgesinden elde edilir?

- A) I ve II B) II ve V C) III ve IV
D) I ve IV E) IV ve V

12. Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz Bölgesinde yetiştirilen tarım ürünlerinin diğer bölgelerden daha önce olgunlaşmasının nedenlerinden biridir?

- A) Kaliteli tohum kullanılması
B) Tarımda makine kullanımının yaygın olması
C) Yaz mevsiminin erken başlaması
D) Akarsu ağının sık olması
E) Karstik arazinin yaygınlığı

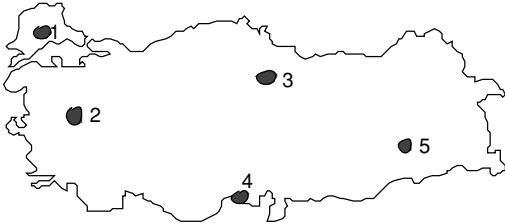
13. – Ege

- İç Anadolu
– Karadeniz
– Doğu Anadolu
– Marmara

Yukarıdaki coğrafi bölgelerin tümünde yetiştirilebilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Turunçgil B) Pamuk C) Zeytin
D) Şekerpancarı E) Fındık

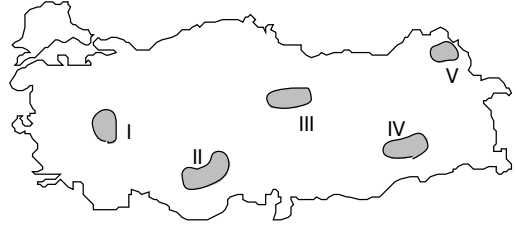
14.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli yörelerin hangisinde don olaylarının görülme olasılığı en azdır?

- A) 5 B) 4 C) 3
D) 2 E) 1

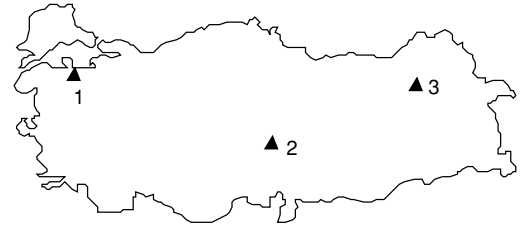
15.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli yörelerin hangisinde karın yerde kalma süresi en uzundur?

- A) I B) II C) III
D) IV E) V

16.

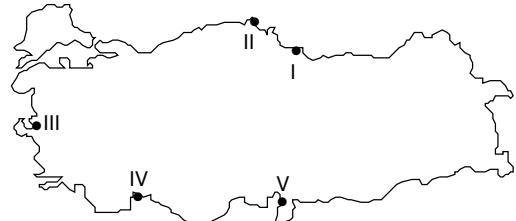

Yukarıdaki haritada Türkiye'deki kış sporları merkezlerinden bazıları gösterilmiştir.

Buna göre, bu merkezler hangi seçenekte doğru verilmiştir?

1	2	3
A) Ilgaz	Erciyes	Palandöken
B) Uludağ	Kartalkaya	Sarıkamış
C) Erciyes	Palandöken	Uludağ
D) Uludağ	Erciyes	Palandöken
E) Ilgaz	Uludağ	Erciyes

17.

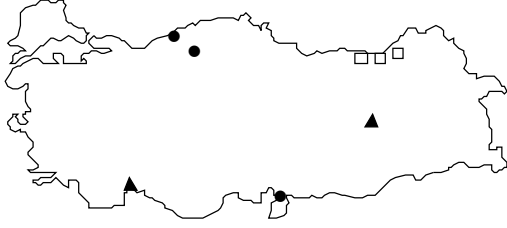
Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen limanlardan hangilerinin hinterlandları diğerlerine göre daha dardır?

- A) I ve III B) Yalnız V C) II ve IV
D) III ve V E) I ve V

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

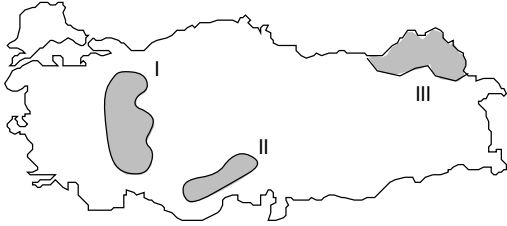
18.

Yukarıdaki Türkiye haritasında coğrafi dağılışı verilmiş sanayi dalları sırasıyla aşağıdakilerden hangileridir?

●	▲	□
A) Bakır	Dokuma	Kereste
B) Demir - çelik	Ferrokrom	Çay
C) Kağıt	Alüminyum	Fındık
D) Dokuma	Çimento	Alüminyum
E) Bakır	Şeker	Çimento

19. Aşağıdaki haritada üç hayvan türünün Türkiye'de yetiştirildiği başlıca yerler numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre, bu hayvan türleri aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Kıl keçisi	İpekböcekçiliği	Manda
B) Tavuk	Arı	Tiftik keçisi
C) Arı	Manda	Koyun
D) Koyun	Kıl keçisi	Siğir
E) Siğir	Tavuk	Koyun

20. Marmara Bölgesi, aşağıdakilerin hangisinde Türkiye'de birinci sırayı almaz?

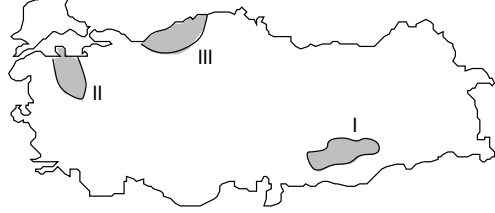
- A) Orman varlığında
- B) Ekili - dikili arazi oranında
- C) Dışarıdan göç almada
- D) Enerji tüketiminde
- E) Ayçiçeği üretiminde

21. Güneybatı Ege kıyılarımızda eski akarsu yataklarının daha sonra deniz suları altında kalması ile kıyı tipi oluşmuştur.

Boş bırakılan yere gelecek doğru ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haliç
- B) Ria
- C) Fiyort
- D) Falezli
- E) Dalmaçya

22. Aşağıdaki haritada üç yeraltı zenginliğinin Türkiye'de çıkarıldığı başlıca yerler numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre, bu maden türleri aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Petrol	Bor	Taşkömürü
B) Fosfat	Krom	Bakır
C) Demir	Bakır	Linyit
D) Boksit	Taşkömürü	Mangenez
E) Bakır	Linyit	Taşkömürü

23. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde tamamı Karadeniz'e dökülen akarsular verilmiştir?

- A) Çoruh, Sakarya, Meriç, Aras
- B) Yeşilirmak, Sakarya, Ergene, Kızılırmak
- C) Kızılırmak, Çoruh, Seyhan, Gediz
- D) Kızılırmak, Yeşilirmak, Sakarya, Çoruh
- E) Fırat, Sakarya, Bakırçay, Kızılırmak

24. Ege Bölgesinin üretim değeri ve ekonomiye katkısı bakımından en fazla önem taşıyan tarım ürünleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) Tütün - ayçiçeği - pirinç - mısır - zeytin - tahıllar
- B) Zeytin - üzüm - haşhaş - tütün - incir - pamuk
- C) Turunçgiller - baklagiller - pamuk - zeytin - pirinç - keten - kenevir
- D) Üzüm - haşhaş - şekerpancarı - sebzeler - ayçiçeği - yerfıstığı
- E) Tahıllar - zeytin - mısır - susam - pirinç - haşhaş

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi, Marmara bölgesi ile Karadeniz Bölgesinin ortak özelliklerinden biridir?

- A) Ulaşım ağının gelişmiş olması
- B) Şehirde yaşayan nüfusun fazla olması
- C) Sanayi kuruluşlarının yoğun olması
- D) Nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üstünde olması
- E) Düzluklerin çok yer tutması

2. Genelde Karadeniz Bölgesinin kıyı kesimleri ile iç kesimleri arasında iklim özellikleri büyük farklılıklar gösterir. Ancak Orta Karadeniz bölümünde bu farklılıklar azdır.

Bu duruma neden olan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyı akıntıları
- B) Yerçekilleri
- C) Denizden uzaklık
- D) Kıyı şekli
- E) Bitki örtüsü

3. Karadeniz bölgesinin kıyı kesimi ile Akdeniz bölgesinin kıyı kesiminde yürütülen tarım faaliyetleri birbirinden farklıdır.

Bu durum, iki kesimin en çok hangi bakımdan farklı olduğuna kanıt gösterilebilir?

- A) Yerçekli
- B) İklim
- C) Yükselti
- D) Nüfus yoğunluğu
- E) Akarsu ağının sıklığı

4. Doğu Anadolu Bölgesinde tarım etkinlikleri, en çok bölgenin güneyindeki çöküntü ovalarında yoğunlaşır.

Bu ovalar, aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Erzincan, Pasinler, Malatya, Başkale
- B) Iğdır, Elazığ, Muş, Erzurum
- C) Tercan, Pasinler, Erzincan, Başkale
- D) Erzurum, Iğdır, Tercan, Elbistan
- E) Elbistan, Malatya, Elazığ, Muş

5. Makinalı tarım, Marmara, İç Anadolu ve Ege bölgelerinde yaygınlaştığı halde Karadeniz Bölgesinde pek görülmez.

Bu durum Karadeniz Bölgesinin hangi özelliğinin bir sonucudur?

- A) Hayvancılığın gelişmiş olması
- B) Makina kullanımına elverişli tarım alanlarının sınırlı olması
- C) Tarım gelirinin düşük olması
- D) Tarım etkinliklerine elverişli sürenin kısa olması
- E) Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması

6. Aşağıdakilerin hangisinde verilen göllerin tümü Göller Yöresinde bulunmaktadır?

- A) Çıldır, Burdur, Beyşehir
- B) Köyceğiz, Sapanca, Eğridir
- C) Burdur, Beyşehir, Eğridir
- D) Burdur, Manyas, Hazar
- E) Beyşehir, Eğridir, Ulubat

7. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde orman ürünleri ve ormancılık önemli bir gelir kaynağıdır?

- A) İç Batı Anadolu Bölümü
- B) Batı Karadeniz Bölümü
- C) Adana Bölümü
- D) Konya Bölümü
- E) Hakkari Bölümü

8. Türkiye'deki coğrafi bölgelerin iklim özellikleri göz önüne alındığında, aşağıdakilerden hangisi Iğdır ovasında pamuk yetiştirilmesine benzer bir durumdur?

- A) Gemlik'te zeytin yetiştirilmesi
- B) Aydın'da incir yetiştirilmesi
- C) Giresun'da fındık yetiştirilmesi
- D) Rize'de turunçgil yetiştirilmesi
- E) Konya'da buğday yetiştirilmesi

Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri

9.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerden hangilerinin arasında enine kıyı tipi görülür?

- A) Zonguldak – Sinop
- B) Edremit – Kuşadası
- C) Antalya – Finike
- D) Alanya – Silifke
- E) Ordu – Giresun

10. Türkiye'de maden yatakları ve çeşitleri bakımından en zengin bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yukarı Fırat
- B) Orta Kızılırmak
- C) Dicle
- D) Doğu Karadeniz
- E) Ergene

11. Aşağıdakilerden hangisi, Gaziantep'in nüfusunun Güneydoğu Anadolu bölgesindeki diğer illerden daha fazla olmasını sağlayan etkenlerden biri değildir?

- A) Çeşitli endüstri kuruluşlarına sahip olması
- B) İşlek yol kavşağında olması
- C) Çeşitli turistik yerlere sahip olması
- D) Tarım gelirinin yüksek olması
- E) Ticaretin gelişmiş olması

12. Aşağıdakilerden hangisi, Menteşe Yöresi ile Kıyı Ege bölümünün ortak özelliklerinden biridir?

- A) Nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üzerinde olması
- B) Geniş alüvyal ovaların yer alması
- C) Dağların Doğu – Batı doğrultusunda uzanması
- D) Endüstrinin gelişmiş olması
- E) Akdeniz ikliminin gelişmiş olması

13. Marmara Bölgesinin Karadeniz sahilleri dışında kalan kesimlerindeki yıllık ortalama yağış miktarlarıyla Güneydoğu Anadolu bölgesindeki yıllık ortalama yağış miktarı birbirine yakın değerler göstermektedir.

Buna karşın, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde sulamaya daha fazla gerek duyulmasında, bu bölgenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi etkilidir?

- A) Yüzey şekillerinin az engebeli olması
- B) Volkanik arazinin geniş yer tutması
- C) Buharlaşmanın fazla olması
- D) Akarsu debilerinin yüksek olması
- E) Kuzeyinde, Güneydoğu Toros Dağlarının yer alması

14. Yukarı Kızılırmak bölümü, İç Anadolu bölgesinin nüfus yoğunluğu en az olan bölümüdür.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun bir nedeni olamaz?

- A) Yükseltinin fazla olması
- B) İklimin sert olması
- C) Endüstrinin yetersiz olması
- D) Yüzölçümünün küçük olması
- E) Tarım alanlarının sınırlı olması

15. 1990 sayımına göre Türkiye'de kent nüfusu kır nüfusundan fazladır. Bu farklılık en belirgin olarak Marmara bölgesinde görülür.

Bu durum Marmara bölgesinin öncelikle hangi özelliğine bağlanabilir?

- A) Endüstrinin gelişmiş olmasına
- B) Boğazların bulunmasına
- C) Tarım alanlarının dar olmasına
- D) Geçiş iklimine sahip olmasına
- E) Ekonomik değeri yüksek ürün çeşidinin az olmasına

16. Türkiye'de seracılığın Akdeniz ve Ege bölgelerinde daha yaygın olmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneşli gün sayısının fazla olması
- B) Kış mevsiminin yağışsız geçmesi
- C) Toprağın verimsiz olması
- D) Tarımsal nüfusun fazla olması
- E) Sulama olanaklarının gelişmiş olması

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

17. İç Anadolu bölgesi ile Doğu Anadolu bölgesi, doğal koşulları göz önüne alınarak bölge genelinde karşılaştırıldığında, İç Anadolu Bölgesi için aşağıdaki yargılardan hangisine varılmaz?

- A) Buğday daha erken olgunlaşır.
- B) Tarım alanları daha geniştir.
- C) Büyükbaş hayvancılık daha yaygındır.
- D) Yıllık ortalama sıcaklık daha fazladır.
- E) Yerşekilleri ulaşımına daha elverişlidir.

18. Birbirlerine komşu olmalarına rağmen, Doğu Anadolu Bölgesinin, İç Anadolu Bölgesinden genellikle daha çok yağış aldığı görülür. **Bu durum, aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?**

- A) Enlemlerle
- B) Yükseltiyle
- C) Boylamla
- D) Buharlaşmayla
- E) Bitki örtüsüyle

19. "Karadeniz bölgesinde orman yetiştirmek, Akdeniz bölgesine göre daha kolaydır." **Bu kolaylığı sağlayan etmen aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Yamaç eğimi
- B) Sıcaklık
- C) Erozyon
- D) Nemlilik
- E) Toprak türü

20. Batı Karadeniz bölümünün, Türkiye ekonomisine en önemli katkısı hangi alandadır?

- A) Endüstri bitkilerinin üretimi
- B) Hayvancılık
- C) Tahıl üretimi
- D) Maden çıkarma ve işletme
- E) Meyve ve sebzeçilik

21. Güneydoğu Anadolu, yıl içinde Marmara bölgesi kadar yağış alır.

Buna karşın, Güneydoğu Anadolu'nun tarımda en çok sulama ihtiyacı duyulan bölge olması aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Yerşekillerinin sadeliğiyle
- B) Topraklarının killi olmasıyla
- C) Yazın sıcak geçmesiyle
- D) Akarsuların derin vadiler içinde akmasıyla
- E) Denizden uzak olmasıyla

22. Aşağıdakilerin hangisinde, Batı Karadeniz'deki bir yöre, bu yörede bulunmayan bir endüstri koluyla birlikte verilmiştir?

- A) Çaycuma – Kağıt
- B) Sinop – Kristal cam
- C) Çatalağzı – Elektrik enerjisi
- D) Karadeniz Ereğlisi – Demir çelik
- E) Karabük – Tekstil

23. Orta Karadeniz Bölümünde tarımın Karadeniz Bölgesinin diğer bölümlerinden daha fazla yapılmasında ve ürünlerin daha çeşitli olmasında aşağıdakilerden hangisi en az etkilidir?

- A) Yüzey şekillerinin daha az engebeli olması
- B) Tarım alanlarının daha geniş olması
- C) Yaz yağışlarının daha az olması
- D) Ulaşımın daha az olması
- E) Deniz etkisinin daha geniş alanlarda görülmesi

24. Doğu Anadolu Bölgesinin Hakkari Bölümünde nüfus yoğunluğunun az olmasında aşağıdakilerden hangisi en az etkilidir?

- A) Arazinin çok engebeli olması
- B) Ulaşım olanaklarının sınırlı olması
- C) Tarım alanlarının dar olması
- D) Bitki örtüsünün seyrek olması
- E) Endüstrinin gelişmemiş olması

25. Kentlerde tarım, sanayi, ticaret, ulaşım, kamu hizmetleri, kültür, madencilik gibi bir çok etkinlik bir arada bulunur. Bir kentte etkinliklerden biri ya da bir kaçını ön plana çıkabilir. Kentlerin etkinliklerine göre sınıflandırılmasında bu durum göz önüne alınır.

Buna göre, aşağıdaki kentlerden hangisi hem sanayi kenti hem de tarım kenti olarak nitelenebilir?

- A) İstanbul
- B) Antalya
- C) Bursa
- D) Amasya
- E) Muğla

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

26. Bir coğrafi bölümün çeşitli yöreleri arasında iklim ve bitki örtüsü bakımından farklılık görülebilir.

Aşağıdaki bölümlerin hangisinde bu farklılık diğerlerine oranla daha belirgindir?

- A) Güney Marmara
- B) Doğu Karadeniz
- C) Yukarı Kızılırmak
- D) Kıyı Ege
- E) Orta Karadeniz

27. Türkiye'de doğal koşullar göz önüne alındığında, aşağıdaki bölgelerin hangisinde hidroelektrik potansiyelinin en fazla olduğu söylenebilir?

- A) Marmara
- B) Güneydoğu Anadolu
- C) İç Anadolu
- D) Ege
- E) Doğu Anadolu

28. Bir bölgenin nüfuslanmasında iklim ve yerşekillerinin elverişliliği, ulaşım olanaklarının yeterliliği, tarım alanlarının verimliliği, endüstrinin gelişmişliği gibi etmenler rol oynamaktadır.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerin hangisinin nüfuslanmasında bu etmenlerin tümü etkili olmuştur?

- A) Çatalca ve Kocaeli
- B) İç Batı Anadolu
- C) Yukarı Murat – Van
- D) Yukarı Kızılırmak
- E) Doğu Karadeniz

29. – Turizm geliri yüksek olan
– Yaygın olarak seracılık yapılan
– Kükürt ve boksit üretilen

bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu Karadeniz
- B) Ergene
- C) Antalya
- D) Yukarı Kızılırmak
- E) Yukarı Murat – Van

30. Aşağıdaki bölümlerin hangisinden, Türkiye'nin toplam ayçiçeği üretiminin yarısından fazlası elde edilir?

- A) Adana
- B) Yukarı Sakarya
- C) Orta Kızılırmak
- D) Ergene
- E) İçbatı Anadolu

31. Aşağıdakilerden hangisi Erzurum – Kars Bölümünün özelliği değildir?

- A) Yaz yağışlarının görülmesi
- B) Platoların geniş yer kaplaması
- C) Turizm gelirlerinin fazla olması
- D) Ekonomisinin büyükbaş hayvancılığa dayalı olması
- E) Nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının altında olması

32. Karadeniz Bölgesinde aşağıdakilerden hangisinin üretimi yapılmamaktadır?

- A) Elektrik enerjisi
- B) Kağıt
- C) Demir - çelik
- D) Sigara
- E) Otomobil lastiği

33. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde;

- Tütün
- Pirinç
- Kenevir
- Şeker pancarı

ürünlerinin hepsi yetiştirilir?

- A) Kıyı Ege
- B) Batı Karadeniz
- C) Yukarı Kızılırmak
- D) Çatalca – Kocaeli
- E) Aşağı Fırat

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ

34. Marmara Bölgesi, Türkiye'nin en fazla nüfus yoğunluğuna sahip bölgesi olmasına karşın, Yıldız Dağları bölümünde yoğunluk Türkiye ortalamasının altındadır.

Aşağıdakilerden hangisi Yıldız Dağları bölümündeki bu durumun bir nedeni olamaz?

- A) Tarım alanlarının sınırlı olması
- B) Sanayi kuruluşlarının az olması
- C) Önemli karayollarına sapa kalması
- D) Hayvancılığın yaygın olması
- E) Arazinin dağlık olması

35. Doğu Anadolu Bölgesinin ekonomisinde aşağıdakilerden hangisinin payı en büyüktür?

- A) Hayvancılık
- B) Tarla tarımı
- C) Turizm
- D) Ulaştırma
- E) Endüstri

36. I. Çay
II. Bakır
III. Mısır
IV. Taşkömürü
V. Fındık

Yukarıdakilerden hangilerinin Türkiye'deki üretiminin tümü Karadeniz Bölgesinden elde edilir?

- A) IV ve V
- B) III ve IV
- C) II ve V
- D) I ve V
- E) I ve IV

37. – Ekonomisi büyük baş hayvancılığa dayanır.

- En yağışlı mevsimi yazdır.
- Platolar geniş yer kaplar

Yukarıdaki özellikler Türkiye'nin hangi yöresine aittir?

- A) Iğdır Yöresi
- B) Göller Yöresi
- C) Menteşe Yöresi
- D) Hakkari Yöresi
- E) Kars – Ardahan Yöresi

38. Aşağıdakilerden hangisi Kuzeydoğu Anadolu'da yetişen ürünlerin diğer bölgelerdekinden daha geç olgunlaşmasının nedenlerinden biridir?

- A) Olgunlaşma döneminde sıcaklığın düşük olması
- B) Olgunlaşma döneminde yağış miktarının az olması
- C) Kaliteli tohum kullanılmaması
- D) Akarsu ağının seyrek olması
- E) Tarımda makine kullanımının yetersiz olması

39. Türkiye'de karstik yapının yaygın olduğu yerlerde yağış fazla olmasına karşın yeraltına sızmanın çok olması, yerüstü sularının zayıf olmasına yol açar. Bu nedenle de bu yerlerde nüfus yoğunluğu azdır.

Aşağıdaki yerlerin hangisindeki nüfus yoğunluğunun azlığı bu duruma bir örnektir?

- A) Taşeli Platosu
- B) Ağrı Yöresi
- C) Tuz Gölü Çevresi
- D) Iğdır Ovası
- E) Yıldız Dağları Bölümü

40. Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi ile Ege Bölgesinin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Endüstri ve ticaretin gelişmiş olması
- B) Tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesi
- C) Turizm gelirinin yüksek olması
- D) Ortalama yükseltinin yaklaşık 500 m olması
- E) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması

41. Bir bölgede yaygın ve yoğun olarak makineli tarım yapılması, tarım alanlarının geniş ve engebeliliğin az olmasına bağlıdır.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerin hangisinde makineli tarımın en yaygın olması beklenir?

(2001)

- A) Antalya Bölümü
- B) Güney Marmara Bölümü
- C) Doğu Karadeniz Bölümü
- D) Yukarı Murat - Van Bölümü
- E) Yukarı Kızılırmak Bölümü

KAVRAM DERSHANELERİ

KAVRAM DERSHANELERİ